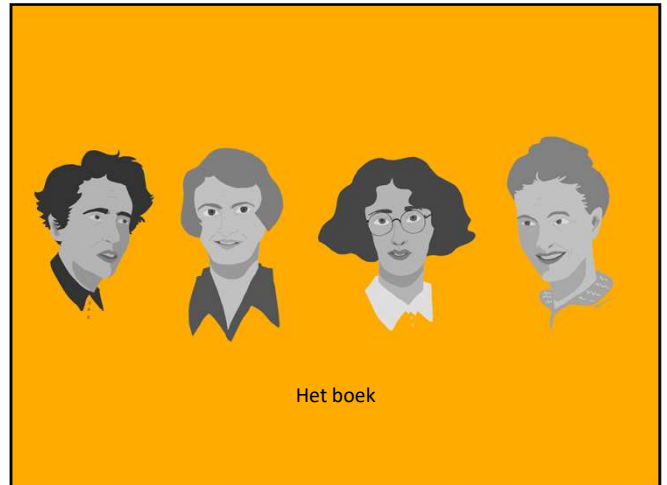

1

2

Begin van invloed

- Rand, nog maar net in de VS en slachtoffer van de economische crisis, heeft doorgezet met haar idee voor een eigenzinnig toneelstuk over de wel of niet schuldigverklaring van de secretaresse van een egoïstische magnaat. (89)
- Centraal staat Rands idee dat macht en succes alleen werkelijk waarde hebben als je zelf de maat der dingen bent. De erkenning door anderen kan je succes niet bepalen. (vandaar haar afkeer van de *afterparty* bij haar eigen succes (88)

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1 3

3

De Beauvoir over religie en (on)vrijheid

- Voor de Beauvoir liggen persoonlijke ervaringen en theorie dicht bij elkaar. Alles voelt saai en waar Sartre met zijn depressieve gedachten lijvige boeken produceert komt zij tot niks. Ze kijkt naar Olga die als vanzelf 'vrij' lijkt te zijn. (98/99) Sartre die experimenteert met mescaline is ver heen en ziet ook een nieuw ideaal in Olga.
- Ze gaat aan de slag met 'bloesems van de spiritualiteit', een ironische titel voor haar analyse van de rol van spiritualiteit op meisjes en vrouwen.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1 4

4

De echte existentialistisch stap

Weil verlaat het onderwijs en gaat haar testament schrijven (ze is 25) en daarna gaat ze arbeider worden. Ze vindt dat je bij alle socialisten en communisten kunt zien dat ze die stap nooit gezet hebben. (107)

Ze leeft het echte leven (maar met zijwieltjes) Ze eet bij haar ouders maar betaalt ervoor uit haar karige loon. Ze krijgt de baan door bemiddeling van haar vader en het project duurt 24 weken. (109) Ze is moe, ze haalt haar productie niet maar ze denkt erover na.

En wat ze terecht vaststelt is de droom van een happy end bij kapitalisme en communisme.(112) Er ontstaat het idee van een waardigheid/waarheid die dieper ligt.(117)

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1 5

5

Arendt en het Zionisme in Frankrijk

- Ook Arendt gaat echt aan het werk en ervaart daarbij zaken waar ze zich nog nooit druk over hoeft te maken; staatsburgerschap, bed, bad, brood en taal om je in uit te drukken.ook onder vluchtelingen is er standverschil (119/120)
- De buitenlanders zoeken elkaar op, maar ook hier keek de elite neer op de *zgn.Ostjuden*.(121) De Joden onderling voelen zich Joods en laten de assimilatie los.
- Ze werkt vanaf 1935 bij de Zionistische organisatie en reist naar mandaat gebied Palestina. Ze is kritisch (128/129) en als ze terugkeert zijn Joden tweederangs burgers geworden in Duitsland en die ideologie en die wetten bereiken ook Frankrijk. Wie geen natie heeft, heeft ook geen mensenrechten blijkt hier (124)

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1 6

6

7

Vormgeven aan vrijheid*

- Arendts denken wordt gevoed door Heideggers 'geworpen zijn'. En Jaspers 'de dialoog met de anderen' Ook Arendt voelt dat ze haar geworpenheid op zich moet nemen en dat betekent zich actief verhouden tot het zelfbeeld van Duitsland dat én haar Muttersprache vertegenwoordigt, maar ook het antisemitisme. (blz. 52/53)
- Rand heeft een heel andere opvatting, die vreemd genoeg aan ligt tegen die van Sartre. Bij Rand krijgt dit de vorm van het objectivisme en het egoïsme. Je krijgt er energie van (Nietzsche)

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

8

Vormgeven aan vrijheid*

- Weil waarschuwt tegen de tendens van haar tijd en zegt dat het individu voorop moet blijven staan bij iedere ware democratie dus ook de socialistische. (61)
- Voor de Beauvoir gaat vrijheid in deze periode om de relatie ik en de anderen. Individuele vrijheid moet volgens haar ook de vrijheid van anderen meenemen. Maar bij Olga gaat dat volgens Olga mis. (citaat Kilpatrick)

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

9

Individu en massa

- In deze tijd gaat het debat nog vooral om het individu óf de massa.
- Marx leert dat iedereen denkt wat bij zijn klasse hoort.
- Traditioneel verlichtingsdenken gaat uit van een elite die de rest moeten helpen verheffen.
- Rand zegt – alsof de gelijkheid er al is- dat het individuele moed en durf is dat het verschil maakt. Daarmee breekt een nieuw denken aan dat later breed gedragen wordt in het neoliberalisme; Iedereen heeft kansen en wie ze grijpt dát blijken de betere mensen te zijn. Die moeten de ruimte krijgen voor hun 'hoogstaand egoïsme'.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

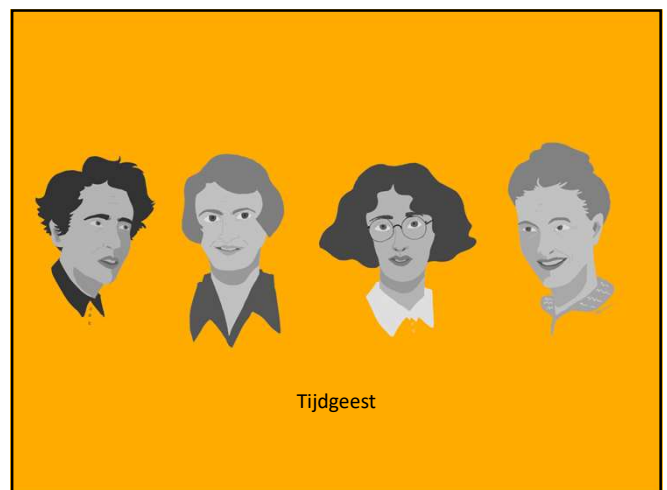
10

Individu en massa

- Ortega Y Gasset schreef de opstand der horden (1929) als een beschrijving van zijn angst voor de middelmaat. Als de macht van het getal overal gaat gelden wat houden we dan over? De Verlichting moet niet de vorm gaan aannemen dat alles naar één norm moet. Vergelijkbaar met Mills analyse van het genie. (1859)
- Daar tegenover is er veel solidariteit met arbeiders, gevangenen en andere verworpenen der aarde. (Weil, Arendt en De Beauvoir)
- Rand kiest zonder aarzelen voor het recht van het genie om ongehinderd zijn gang te gaan, desnoods ten onder te gaan en anderen mee te nemen terwijl hij dat doet.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

11

12

Mensen en hun echte leven

- Voor alle denkers gaat het om de hele samenleving.
- Hun theorieën maken geen onderscheid op voorhand.
- Iedereen moet (kunnen) denken en handelen.
- Het gewone moet de basis vormen dus niet metafysica, maar het glas op de tafel in de kroeg.
- De verschillen (nieuwe klassen/groepen) komen aan het licht als de theorie praktijk wordt. (Olga is joods en de Beauvoir zegt 'er zijn alleen maar mensen'.)
- Omdat de vooruitgang die de Verlichting inzette vorm heeft gekregen worden de rafelranden pijnlijk zichtbaar eerst in Europa en pas later in de koloniën.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

13

13

Erop of eronder

Bij alle vier de denkers spelen de concrete ervaringen een grote rol. Ze kunnen niet meer zoals de filosofen vóór hen bezig met de oergrond aller dingen of zoals eerst bezig met zuiver theoretische of meer persoonlijke onderwerpen.

De economische crisis is overal en heftig (**)

In 1935 komen de rassenwetten en in 1942 het plan van massavernietiging 'Endlösung'

En ook Rand in de VS is er van meet af aan van overtuigd dat zij het verschil moet maken in een wereld die anders ten onder gaat.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

14

14

** Hyperinflatie

De hyperinflatie in Duitsland is de meest bekendste inflatie van deze periode, maar veel meer landen hadden last van hoge inflatiepercentages. Duitsland had een grote economie en had zodoende veel invloed op omliggende landen. Daarnaast ontstonden er veel nieuwe, onervaren overheden die het drukken van geld als de enige optie zagen om aan hun schulden te voldoen. In de landen: Tsjecho-Slowakije, Finland, Joegoslavië, Bulgarije, Roemenië, Estland en Griekenland verloren de valuta's 85 tot 99 procent van hun waarde. Deze percentages vallen in het niets bij de hyperinflaties in Hongarije en Oostenrijk. Door de hyperinflatie stegen alle prijzen respectievelijk 23.000-voudig en 14.000-voudig. In Polen en Rusland was de inflatie nog hoger en stegen de prijzen in Polen tot 2,5 miljoen keer en in Rusland tot 4 miljard keer.

Bron <https://sgeschiedenis.nl/nieuws/hyperinflatie-in-duitsland-na-de-eerste-wereldoorlog#:~:text=Door%20tekorten%20op%20de%20rijksbegroting,aan%20waardoor%20er%20hyperinflatie%20ontstond.>

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

15

15

Eind van de Verlichting

- De verlichting loopt op diverse manieren vast in zijn tegendeel.
- De vooruitgang heeft gefaald; de rationaliteit brengt ook machinegeweren en gifgas voort.
- De opstand van de horden, de macht van de zwakken.
- De mensenrechten zijn gebonden aan nationale staten (een volk)
- De verloren en op drift geraakte massa kiest voor totalitaire leiders in plaats van emancipatie.
- Hoe verder?

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

16

16

Individu is zijn context kwijt

- Individualiteit van mensen in een steeds meer egalitair wordende samenleving.
- De eerste wereldoorlog heeft mensen ontheemd, uit hun bepaaldheid door klasse, sekse, kleur of leefgebied geworpen, maar hoe nu verder?
- Nationale staten en democratie lijken een oplossing, maar blijken (ook) een nieuw probleem.
- Onderwerpen als persoonlijke verantwoordelijkheid, groepsdruk, staatsmacht, vrijheid, solidariteit of egoïsme staan centraal.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

17

17